

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVII.

„Gazeta“ iese în mâ-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.

N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 40 franci, pe șase

luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.

N-rii de Duminecă 8 franci.

Se prenumără la toate oficiile

poștale din țară și din afară

și la ad. colectori.

Abonamentul pentru Brașov

la administrațiunea, piața mare,

Târgul Inului Nr. 98 etajul I.

L: pe un an 10 fl., pe șase

luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.

Cu dusul în casă: Pe un an

12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni

3 fl. Un eșemplar 5 cr. v. a.

sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt

la se plăti înainte.

Nr. 224.

Brașov, Mercuri, 12 (24) Octombrie

1894.

Reforma electorală și Hieronymi.

Brașov, 11 Octombrie v.

Eri, cu ocaziunea dezbaterii bu-
getului ministeriului de interne în
comisiunea financiară a camerei un-
gurești, s'a ventilat din nou cestiu-
nea reformei legii electorale precum
și cestiunea naționalităților.

Deputatul Pazmandy a între-
bat pe ministrul Hieronymi dacă
are de gând să prezenteze camerei
un proiect pentru crearea unei
noi legi electorale? Apoi dacă este
decis să introducă de urgență ad-
ministrația de stat mai ales în ve-
derea, că mandatul funcționarilor
municipali se finese în anul vii-
tor? A mai vorbit de radicala so-
luțiune a cestiunii de naționalitate,
de revisiunea legilor instrucțiunii
și de-o corespunzătoare modificare a
legii de presă, în fine de înființarea
unei poliție de stat.

Cu privire la cestiunea de na-
ționalitate observă deputatul Ho-
ranszky, că călătoria de astă vară
a ministrului Hieronymi în Ardeal
a fost o mare greșelă. că tot așa au
fost o greșelă amenințările făcute
în delegațiunile precum și faptul, că
revisiunea legii electorale a fost
adusă în legătură cu cestiunea na-
ționalităților.

La întrebările lui Pazmandy,
răspunde ministrul Hieronymi, că
reforma administrațiunii a fost deja
primită în programul guvernului
și că în curând el va prezenta proiec-
tele legii disciplinare și a legii co-
munale. Incât pentru revisiunea
legii electorale, ministrul pte spune
numai atât, că guvernul studiază
și această cestiune, dér resolvarea ei
nu formeză un punct al progra-
mului său. In fine după ce se apără
în contra imputărilor, ce i se fac
din cauza călătoriei sale în Ardeal,
dise, că legea electorală n'a adus
dânului în legătură cu cestiunea de

naționalitate, ci a accentuat din con-
tră, că deosebiri de censu sunt mai
mari în diferitele ținuturi ale Un-
gariei, decât între Ungaria și Ar-
deal.

Declarațiunile aceste ale d-lui
Hieronymi sunt cu atât mai bă-
tătoare la ochi, cu cât contrasteză
hotărît cu declarațiile ce le-a făcut
și înainte de a deveni ministru și
după aceea. La Coșiocna Hieronymi
a accentuat din nou necesitatea
reforme electorale și acum?

Acuma ne spune, că guvernul
studiază mereu cestiunea revisiunii
legii electorale, dér la resolvarea ei
nu se gândesc deocamdată, căci nu
o are în program.

De ce dér s'a făcut atâtă svon
cu cestiunea modificării legii ne-
drepte electorale? De ce a presen-
tat d-lui Hieronymi această modifi-
care ca un mijloc de a face să
dispară nemulțumirea ce domnesce
între Români ardeleni?

Pentru ca acuma același mi-
nistru să vină și să retracteze totu
ce a dîșu?

Chiar și din parte opozițională
maghiară s'a urgită reforma elec-
torală, cum vine dér guvernul, care
se laudă a fi purtătorul „liberalis-
mului“ ungurești, ca să-o scotă afară
din programul său?

La întrebarea acesta răspunde
„Magyarország“ dîcîndu, că refor-
ma electorală a încetat de a fi pen-
tru guvernul o cestiune actuală, dela
2 Septembrie a. c. de când adevă
Coloman Tisza a declarat că nu se
unesce cu vederile ministrului de in-
terne.

Din partea clicei tiszaiste se
intrigază, dîce numita toia, contra
poziției lui Hieronymi și acesta pen-
tru ca să se țină la suprafață a tre-
buit să-o cărnescă și să între în
vederile lui Coloman Tisza, schim-
bându-și propria sa convingere.

Unde rămâne însă în ast-fel de

împrejurări serioșitatea acțiunii gu-
vernului anunțată cu atâtă sgomot?

Unde se și rămână serioșitatea,
cînd guvernul ungurești, mai ales
în ce privesc raporturile sale cu
Români și celelalte naționalități, n'a
avut o niciodată?

Cu toate acele grave cestiuni
el a jucat și joca numai o mise-
rabilă comediă, prin care vré să
acopere scopurile perverse ale poli-
tice sale de desnaționalizare.

Dér înzadar, căci cu cât voru
amăna mai multu soluțiunea lor
cu atât ea se va impune mai tare
și mai iresistibil.

„Cestiunea română și agenții d-lui Wekerle“.

Acesta este titlul broșurei, ce
a scris-o d-lui Roberto Fava din Parma,
despre care amu mai făcut amintire.
Amu reproduș chiar în linia-
mente generale, un capitol, din va-
loroșă lucrare a publicistului italian,
ér ađi dăm, în traducere, următoarea
parte interesantă:

Ungaria e stat poliglot, compus
din 6 națiuni diferite prin origine, limbă,
obiceiuri și moravuri, prin tradiții și une-
ori prin religii.

Maghiarii, inferiori prin numărul lor
(6 față de 11 milioane de nemaghiari), sprin-
giniți pe protecția împăratului, au conce-
put ideia absurdă de a constitui din acest
stat, cu elemente etnografice atât de
disparate, un stat maghiar unitar, adevă
cu o singură naționalitate și limbă.

„Ungaria va fi întrégă maghiară, séu
va peri“ a fost parola de Kossuth și a
ajuns strigătul de rășoiu al demnilor
strănepoți ai lui Atila.

Acestei idei nebune, care formeză sin-
tesa aspirațiunilor maghiare și unicul mo-
bil al politici lor nenorocite, Români
opun cea mai mare rezistență dintre toate
națiunile conlocuitoare, atât din cauza im-
portaței lor numerice, cât și a celei in-
telectuale.

De aci rășoiul de mörte între Un-
guri și Români.

La întrebarea, care este sorta popo-
lului român sub hegemonia ungurești,
răspundem scurt: Ungurii voesc totală
exterminare a Românilor.

Din timpul adunării de la Blășiu,
când Români în 16 articole ale progra-
mului lor cerură de la împărat, ca să fiă
considerați, ca făcînd parte din poporul
său—nu este nedreptate, pe care guvernul
ungurești n'ar fi săvărșit-o pentru a face
insuportabilă existența Românilor.

Români au fost înălțurați nu nu-
mai de la participarea vieții publice, dér
sunt amenințați și în existența lor civilă.

Printro lege excepțională din 1874, ei
sunt împedcați de a-și trimite represen-
tanți în parlament, de ore-ce pentru Ro-
mâni censul de alegători este de 18 fl.
v. a., pe când Ungurii séu plătesc numai
5 fl., séu voteză în virtutea titlurilor no-
bilitare, cu toate că cea mai însemnată parte
din mica lor nobleță este compusă din
servitori și purcari. Cercurile electorale
sunt ast-fel distribuite, în cât țărani,
mai ales, trebuie să facă cale de peste o
di pentru a-și pute exercita drepturile lor
cetățenești. La acestea guvernul mai adaugă
toate mijlocele inice și violente pentru a
face iluzoriu dreptul lor de cetățen.
Ne esplicăm prin urmare, pentru ce Ro-
mâni în loc de 80 deputați, căți ar tre-
bui să aibă proporționalu valorii lor nu-
merice, n'au nici unul, și pentru ce ei au
declarat pasivitate.

Români, mai departe, sunt esluși
de la toate funcțiunile publice. Adminis-
trația și justiția se face în unguresce, de aceea
prima are un caracter despotice, ér jus-
țiția devine o formalitate pură derisorie,
pe câtă vreme majoritatea populațiunii nu
cunșce limba ungurești.

In cât privesc viața intelectuală,
cu toate că Români plătesc 1/5 din darea
de sânge și de bani, față de totalitatea su-
pușilor, statul ungurești nu le susține
nici o școlă. Ba pe cele ce și le-au fondat
ei, cu propriile puteri, guvernul le în-
chide séu cărcă a-le maghiarisa prin toate

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

Vrăjitorul.

Novelă finlandesă de Pietari Päivrinta*.)
Traducere de I. Brândușanu.

Apröpe cu vr'o trei-deci de ani în
urmă, trăia într'un sat, aședat în partea
sudică a districtului Uleaborg, un țeran,
pe care ömenii îl numiau Viklo, adevă
starostele vrăjitorilor.

Acestu nume curios și-lu meritase,
pentru-că scia să învoce și să chime du-

*) Scriitorul finlandes și om din po-
por, care nu se instrui prin școle, ci prin
propria sa indeletnicie, cultivăndu mai
ales literatura frumoșă. Prima sa operă:
„Episodă din marele rășoiu“, o tipări în
Uleaborg (Finlanda) la a. 1867. Cultivă în-
tr'altele și drama. Apoi scris „Vieta mea“,
descripțiun din viața familiară, pe care o
tipări „Societatea de litere finlandesă“, ca
să servescă la cultura poporului. E unul
din cei mai alesi scriitori populari finlan-
desi. S'a nascut la a. 1827 Sept. 18 în
satul Iivieska din Finlanda, unde pă-
rinții săi fuseseră simpli muncitori. — Nota
Trad.

hurile rele, voindu ca să trecă inaintea lu-
mei drept un fermecător. In vremea
aceea poporul, fiind cam superstițios,
naturalu că Viklo nu putea decât să pro-
fite de meseria sa. Elu invoca urși, lupi
și șerpi în potriua ömenilor séu animale-
lor, ori îi alunga, după trebuință, séu mai
bine dîșu, după cum i se plătia de bine. Gășia
apoi lucruri furate, vite pripășite, alunga
spiritele rele și tămăduia toate soiurile de
böle, ivite între ömeni și animale. Pentru
a-și păstra cu firmitate numele de vrăji-
tor, mergea în nopțile Paștilor prin graj-
duri și stauale, tăind bucăți din urechile
vitelor, oilor și chiar de pe spinarea
lor, și smulgîndu per din cömele și co-
dile cailor. Töte aceste bucăți le băga în
sacul său „făcător de minuni“, pentru a
împrăștia în același timp gröză și curio-
sitate în mijlocul populațiunii.

Dér o cultură din ce în ce mai mare
începu să-și împrăștie luminile ei binefăc-
tore printre țărănimea acestei regiuni, a
cărei consecință directă a fost scăderea
prestigiului și a reputațiunii vrăjitorului
amintit mai sus.

Viklo continuă totuși mai departe cu
a sa măestria, făcîndu-și vizitele sale noc-

turne prin staualele vitelor și grajdurile
cailor, ca și până aici.

Generațiunea nouă nu-i da nici o im-
portanță, deörece ea, odată cu credința în
meșteșugurile lui minunate, își perduse și
ori-ce frică de puterea lui vrăjitorescă.
Erau însă și ömeni de aceia, cari mai ți-
neau încă la vechile superstițiuni, și ast-
felu exista o continuă luptă între puterile
întunecului și luminei.

Și, în definitiv, în ce se resumă viața
ömenescă, decât nu în această continuă și
neisprăvită luptă?

Cu ocazia unei sărbători a Paștilor,
hotărîră căți-va tineri luminați ai satului, a
pândi pe Viklo, cu scopu de a vedé, decât
se mai furișeză și acuma prin stauale, cu
firma hotărîre, de a-i da o bine meritată
lecțiune, la casu de-lu voru prinde „asupra
faptului“. Iși puseră numai decât în lu-
crare hotărîrea luată.

Intr'acestea sosese nöptea Paștilor,
și vr'o căți-va tineri fuseseră aședat în
preajma casei lui Viklo, ca să-l pândescă,
urmărindu-l pasu cu pasu. Tot-d'odată se
mai postară sentinele și pe la grajdurile
vecinilor, pentru casul când Viklo s'ar
furișă pe neobservate din casa sa. Toți

erau provéduti cu câte-o flueriță, ca să-și
dea semnalul de înțelegere, decât din în-
tîmplare voru observa pe vrăjitor.

Ei așteptară cam multșor pe la pos-
turile lor de observațiune, până ce în
sfirșit, cătră mieșu de nöpte, se auđi o
slabă, tremurătoare șuerătură. Toți grăbiră
cătră direcțiunea semnalului, intrunindu-se
în locul acela. Dătătorul semnalului is-
torisi, cum veduse pe vrăjitor întrîndu cu
un sacu la subsöură în grajdul unei case
învecinate. Ständu ast-fel lucrurile, înce-
pură să plănuescă și să chibzuescă, ce este
de făcut? Unul propuse, ca să se apro-
pie încetișor de staul și apoi să se pre-
cipiteze cu toții de-odată înlăuntru, ca
și urmăriți de un duhu fermecător. Care-va
apoi să strige cu o voce detu-
nătoare, că duhul s'ar găsi tocmai acolo,
în staul.

Propunerea fü primită și flăcăii se
apropiară cu mare precauțiune. Ajunși
acolo, străbătură cu multă impetușitate
prin ușă, încätu se prăbușiră pe pămîntu
unii peste alții. Intrați odată înlăuntru, în-
chiseră bine ușa, după-ce de mai înainte
lăsaseră paznicii afară, pentru-ca șarlata-
nulu, ce speculase de atâtă vreme credința

mijlocele violente. Din 180 licee, naționalitățile, cari formază 2/3 a populației statului, n'au de cât 17, din acestea Români abia au 3.

În școlile primare învățătorii trebuie să știe ungerese și să predea această limbă în 20 ore pe săptămână, alt-fel sunt destituiți. Ceea ce este însă cu totul monstruos, este faptul, că toți copiii de 3 ani trebuie să cerceteze asilurile de copii, în cari se învață numai ungerese și în cari li-se infiltrază ura în contra națiunii lor proprii, națiunea românească.

Totul ast-fel nu există libertatea eclesiastică, de ore-ce Români sunt forțați a alege candidați plăcuți guvernului, omenii moralmente compromiși, capabili de a servi guvernului ungeresc în apucăturile sale machiavelice.

Nici nu mai putem aminti de libertatea pressei: „Tribuna“, „Gazeta Transilvaniei“, „Fóia Poporului“ schimbă necontenit redacțiile, pentru-că personalul lor e urmarit, condamnat, închis neincetat.

Decă am voi să înșirăm toate nedreptățile și violențele, ce le comit Ungurii, în detrimentul detestaților Olachi, n'am mai termina nici-odată:

Sunt interzise asociațiile de orice caracter economic, literar, cultural, Interzisă e introducerea cărților și ziarelor din România, înădușită este orice tentativă de protestare, casele sunt dărmate, bunurile confiscate, ér cei ce se opun depărtați, închiși și chiar omorâți...

Nu mai prind minciunile.

Agentii guvernului ungeresc în străinătate, voyageurii *Ováry* și *Pázmándy*, primesc o bună lecție dela diarul francez „Soir“ dela 14 Octomvre. Etă ce dice fóia francesă:

Sunt câteva săptămâni de când Maghiarii, cari de altminterlea la ei acasă stimăză foarte puțin pressa din străinătate, se par a fi neliniștiți de opiunea Apusului asupra tiranicului lor sistem de guvernare. D-nii de *Pázmándy* și *Ováry* au fost trimiși oficios, să ne edifice asupra stărilor din Transilvania. Cu multă sirguintă și cu partiotic devotament ei întrebunțază toate mijlocele... pentru a ne arăta în color cu totul nouă popórele, cari luptă în acea nenorocită țară (Transilvania). Ei plantază noi arbori genealogici, a căroră umbră face pe Maghiari se veștejescă, ér pe Slavi și Latini să se îngrăscă. Etă nisce copilării, cari nu prea par a fi aduși până acum succese considerabile campaniei maghiare.

Timpul e foarte rău ales. Sunt câteva luni numai dela procesul Memorandului, câte-va săptămâni dela scandalósa condamnare a dr-ului *Lucaci*...

Deși Maghiarii vorbesc o limbă aglu-

tinantă, ceea-ce se scrie la ei, trece peste granițe și are o valóre documentală mai mare, decât toate broșurile franceze, italiene și germane, pe cari le publică ei cu scopul de-a-se desvinováți de intențiunile de tirănie, ce li-se dau.

La scrisórea generalului *Türr*, la articolii d-lui *Pázmándy*, la conferențele d-lui *Ováry*, este de ajuns să răspundem cu următoarele puține rânduri estrase din „Magyar Hirnap“, organ principal din Budapesta:

„Ce păcat, că frumoasă instituția a tragerii în țapă, s'a cassat. Cestiunea română s'ar rezolvă în grabă. Și nu ar fi ore ună superbă și deliciosă spectacolă pentru noi, a vedé capetele șefilor valahi în virfur de țepe, vâpsite cu tricolorul valahi!“

Aceste fără indoială, sunt flori retorice, dér pentru a afla specimene din această floră dispărută în Europa, trebuie să mergi până la Danubiu, unde ea este cultivată de strănepoții lui *Atila*.

Scrisórea d-lui Pandolfi.

Răspuns la telegrama congresului studenților români din Constanța.

Am primit telegrama D-vóstră dela 26 Septemvre, dér din nenorocire eram în călătorie și n'am putut răspunde îndată, cum era datoriată mea. Ași fi răspuns mai târziu, dér am cugetat, că congresul fiind terminat, D-vóstră veți răspândi într-alte părți, și etă de ce m'am adresat cu aceste rânduri către d-lui *Urechia*, rugându-l să vă comunice mulțumirile mele.

În adevăr, apărându eu justiția, nu fac decât să ascult de o convicțiune profundă și de un instinct irezistibil, căci apărându naționalitatea vóstră, nu fac decât să apăr pe a mea, de-ore-ce suntem aceeași rasă și póte printre Latini sunteți cei mai latini. Dicu această, pentru-că invasiunile au trecut numai pe la voi, pe când pe la noi ne-au schimbat întru cât-va constituțiunea fizică, și, prin urmare, și modul nostru primitiv de a cugeta și de a simți.

Am recunoscut acest fapt și mai deunăzi, făcându cunoscintă cu toți Români, cari au venit la Roma, la Berna și la Haaga.

În mijlocul Românilor m'am simțit de-apurarea ca în sinul familiei mele. Calitățile, ba chiar și defectele vóstre mi-au spus până la evidență, că sangele meu este și al vóstru, este din aceeași compozițiune chimică, și că constituțiunea vóstră organică este făcută pe același calapod, ca a mea.

Etă secretul fraternității noastre și a neresistibilei simpatii, ce ne légă.

Nu am acum de cât o singură dorință, aceea de a vă îmbrățișa odată la voi acasă, la voi la Bucouresci, și decă așa fi liber de a alege ultimul meu refugiu în

contra tempestelor vieții, n'ași esita nici un minut, să mă credeți, ca printre voi să-mi aleg acel refugiu, căci voi aveți totă vigórea și totă trezvia rasei noastre gloriose. A trăi în mijlocul vóstru, mi-ar păr, că trăiesc în secolii trecuți, în timpii în cari virtutea era în onóre, în care patriotismul era singura regulă.

Intr'o di, la Veneția, studenții români mi-au spus, că sunt prin inimă tiner, ca și dânsii. Vă declar, că ei nu s'au înșelată: în mijlocul studenților români pururea mă întorc la cei 20 ani ai vieții.

Roma, (Camera Deputaților) 10 Octomvre 1894.

Colegul vóstru, cu totul al vóstru.

(s) B. Pandolfi.

SCIRILE ȚILEI.

— 11 (23) Octomvre.

D-lui *Leo Biron* publică în diarul „La Paix“ din Paris un foarte important articol, în care apreciază nouele dovezi de „liberalism“ maghiar, date cu ocazia ultimului proces al părintelui *Lucaci*, și prin procesele intentate „Dreptății“. Articolul se resumă în frasa: „Când vor inaugura Maghiarii regimul induloiei, frăției, séu mai bine dîsu al egalității față cu supușii de rasă română? Cu atăt mai puțin putem răspunde la acesta, cu cât actele cunoscute după procesul Memorandului și până astăzi, au caracterul unei nedrepte verități, și situația departe de-a se atenua, s'a agravat.“

—o—

O scrisórea a d-lui *V. A. Urechia*. La adresele de recunoscintă ce le-au trimis dâmnelle și domnișórele române din Brașov d-lui *V. A. Urechia*, președintele Ligei, acesta a răspuns și prin următoarea scrisóre:

„Strămoșii noștri Români aveau obiceiul de-a așeza în carul de triumf, alături cu triumfătorul, un sclav, care să-i șoptescă la ureche, că cu tot triumful, ce i-se acordă, e un om de nimic. În carul de triumf, în care mă urcă fetele și dâmnelle dragi române, am și eu un sclav, care-mi strigă: nătărăle! Nu ție spun fetele și dâmnelle vorbe dulci, ci fac numai în ciuda Ungurilor, a neamicilor némului lor. Acest sclav este cugetul meu, sclav stăpân. Da, frumoase dâmnelle și fete, — nu pot fi urite bunele Române — am consciința deplină de incapacitatea mea, de a servi, cum doresc, națiunea și nu-mi iau asupra-mi manifestatiunea frumoasă și entusiastă, ce-mi adresați. Totuși culeg din ea convingerea, că ceea ce nu pot eu și cei ca mine, o va pute de sigur femeia română, căci cum diceam și mai deunăzi altor dâmnelle și fete: *ce que femme veut, dieu le veut!* Să trăiți, căci voiți mărirea patriei române — *V. A. Urechia*.“

Mare a nenorocire din Anina. Cetim în „Dreptatea“ de azi: Din mai multe părți am căpătat raporturi, cari confirmă preadurerósa scire despre marea nenorocire întâmplată în baine de carbuni dela Anina. Anume, Sâmbătă în 20 Octomvre n. dimineața a explodat gazul în „Rona Schacht“ și „Tynfeld“ cu o nespusă putere nimicitoare. Până acum s'au scos morți și pirliti 38 inși; ér pe alți 13 a fost cu neputință a-i scóte până azi. După mari încordări a succés a mântui 150 lucrători cu viața. Unul din corespondenți ne scrie, că cei mai mulți nenorociți sunt Români, anume 20 din Sasca și 8 din Ciclova, și alți din alte comune. Căpitanul montan și primpretorul cercului încă au sosit la locul catastrofei, unde se continuă lucrările de mântuire, pentru-că în baine dela Anina sunt aplicați peste 300 de lucrători.

—o—

Proiectele neprimite. Lui „*Neue Fr. Presse*“ i-se telegrafiază din Budapesta, că nu s'a hotărît încă timpul, când se va trimite în camera magnaților cele două proiecte, cari au fost respinși, și pe cari acum le-a desbătut și primit din nou, cu mare majoritate, camera deputaților. Se crede, că rândul lor va veni, numai după ce monarhul va sancționa proiectele, cari au fost primite de ambele camere.

—o—

Cărți fundare nouă. Ministrul ungeresc de justiția proiectează înființarea, în timpul cel mai scurt a unor nouă cărți fundare pe lângă judecătorii de cerc din Ciachi-Gărbău, Mociu, B-Almaș, Bozovicu, Miercurea și altele. Acestea se vor înființa, probabil, în decursul anului viitor.

—o—

Intimpinare. D-lui *Iustin Ardeleanu*, redactorul fóiei umoristice „Vulturul“, ne trimite o intimpinare le corespondența din Oradea-mare, despre procesul d-sale, apărut în nr. dela 1 (13) Octomvre al „Gaz. Trans.“ În această corespondență, d-lui Ardeleanu este criticat pentru-că nu s'a apărut în limba română înaintea juriului și a deviat ast-fel dela programul, pentru care luptăm cu toții. S'a mai adus înainte, că foile ungeresci din Oradea scrieseră în ajunul procesului, că d-lui Ardeleanu vré să se apere în limba română și că șovinistii îl consiliară să se apere în limba maghiară, căci va fi achitat. Asupra acestei împrejurări, destul de serióse, d-lui Ardeleanu ne reflectăză nimic; sustine însă, că deși s'a apărut în limba maghiară înaintea Ungurilor contra Jidanilor, cari îl acuseră cu antisemitism, totuși atitudinea sa a fost bărbătescă și energică, ceea ce o documenteză și prin declarațiunile dela mai mulți fruntași români din Oradea și dela juriștii români dela Academia de drepturi, cari au asistat la proces. Atitudinea

ómenilor, să nu le póta scăpa cu nici un preț din mână. Apoi încep următoarea conversațiune:

— „Ați vedut duhul?“ întrebă unul.

— „Da, l'am vedut. El s'buza prin aer, avându drept ódă o mătură și două lopeți în loc de aripi.“

— „Încătră s'buza el?“

— „Cătră sud.“

— „Ba nu, eu îl vedui tărându-se încóce, pe pământ. Pare a avé multe forme și multe înfățișări; purta un sac negru subsórá, de sigur umplut cu urechi de vaci, de oi, și cu per smulși din cómele cailor, apoi cu faguri de viespi, cu óse omenesci, cu argint-viu într'o sticlă și cu un tărnapó de alú ciocilor în mâna stângă. Uf, ce echipament singular! Duhul mai are de făcut în nóptea această o mare și obositoare cale, tocmai până în Laponia, pentru a se reńtorce mâne în zori de di la biserică, ședându acolo cu spatele întors spre altar. Of, cât mi-e de grózá!“

— „De cine te temi?“

— „De duh.“

— „Pentru-ce?... El a plecat de aici.“

— „Ba nu... eu vedu...“

— „Cum, ce veți tu?“

— „Îl vedu venind încóce.“

— „Aici în grajd?“

— „Da!“

— „Ești sigur?“

— „Deplin sigur. Înainte cu ceva d'a intra noi, îl vedui și pe dânsul venind înlăuntru, cu un sac negru sub brațul stâng.“

— „Cu atăt mai bine, cel puțin vom avé și noi ocaziunea de a privi și noi un duh față în față. Dér înainte de tóte să astupăm gura sobei, ca să nu ne scape pe acolo, și pe urmă aprindându o luminare, să-l căutăm cu de-aménutul pretutindenea.“

La rostirea ultimelor cuvinte se auzi un șgomot ușor în unghiul cel mai îndepărtat al grajdului. Flăcâii aprinseră cu un chibrit luminare, ce o aduseră cu dânsii, și începur, luminându mereu înainte, să viziteze cu de-aménutul tóte colțurile.

Viklo se ascunsese într'un ungher,

stându pitulat cu spatele cătră pãre. De-odată rațele luminei cădră în direcțiunea lui, și unul dintr'ênșii strigă: A, etă-lă, ce bine sémăna cu Viklo!

— „Eu nu vedu decât conturile unei umbre, care nu póte fi Viklo, deși tu cređi așa de mult această.“

— „Duhurile pot lua orice înfățișare; uite-lă, că are aripi și un corn de vânătoare sub brațul stâng... Ba nu, acela nu-i decât un sac negru, murdar. Mare minune, cum póte înșela ochii ómenilor!“

În vreme ce dânsii întrețineau această conversațiune, Viklo nu îndrăsnia să dea nici cel mai mic semn de viață.

— „Ce-i de făcut?“ întrebă din nou unul din ceta.

— „Fiind-că are forma unui monstru, să probăm a-l lovi în cap, deși eu audisem de multe-ori vorbindu-se, că duhul nu 'i se póte lua viața. Să încercăm a ne convinge prin noi înșine despre certitudinea acestui fapt.“

— „Să încercăm!“ strigară cu toții, ca din o gură.

— „O, vai mie, prietini buni, lăsa-

ți-mă în pace! Eu nu sunt decât sormanul Viklo!“ se tânguia vrăjitorul, ghemuit jos în marea sa nenorocire.

— „En audți, duhul!... Póte grăi!.. În adevăr, pare că așa vedé pe Viklo.“

— „Și eu: Mi-se pare, că ni-a vrăjitu vederea, luându chipul lui Viklo.“

— „Să-l esaminăm mai de-aprópe, dize unul dintr'ênșii, scoțindu-l afară din ascundătoare.“

Toți aveau bastóne. Scos afară din ascundătoare, îl aședară pe burtă, aplicându-i o strașnică bătae. Vrăjitorul se váita mereu, întorcându-se când pe o parte, când pe cealaltă, la fă-cara lovitur.

— „Duhul vré să ne scape“, strigară ceilalți, repunându-l érași pe locul de supliciu.

— „Pe toți sfinții! nu mă ucideți! O să mor ca toți ómenii!“ răcni Viklo în marea sa durere, cređându, că i-a sosit ultima órá și că flăcâii vor să-i repună viața, pentru a se convinge în adevăr, decă un „spirit“ póte și el să mórá, ca toți ómenii, séu nu.

(Va urma).

Ardeleanu la procesul a fost constatat în raportul al doilea, ce l'amă pu- licat despre procesul „Vulturului“ în zilele 4 (16) și 5 (17) Octomvrie, însă corespondența lui „Justus“ n'a fost vorba de acesta, ci numai de faptul, că a apărut ungerese. E clar și dămăștate d-lui Ardeleanu, că ținta noastră nu poate fi, „ca să ne băgăm chiar și cu înțeles în temnițele ungerese“, d'ar ținta noastră este și trebuie să fie, ca să ne apărăm în orice împrejurări și cu orice preț dreptul de limbă. Acesta a fost considerat, pentru care am dat loc corespondenței lui Justus.

—o—

Oprire de import. După ce în Galizia s'a constatat în mod oficial colera în comunele cercurilor Bohorodezani, Kalusz, Kalomea, Kosow, Nadworna, Podajec, Sniatyn, Stanislaw, Chrzanow, Wieliczka și în Kracovia, ministrul ung. de comerț, în înțelegere cu ministrul de interne, au dat ordin să se interdică importul de orș și ce articole din acele comune în Ungaria.

—o—

Tempestate. După câteva zile friguroase, a dat în zilele din urmă o căldură, tocmai ca primăveră. Din Budapesta se scrie, că acolo s'a descărcat Dumineca ceașă și o furtună împreună cu fulgere și tunete, tocmai ca în mijlocul verei, după cari a urmat o ploaie torențială, care a scutit și multe pagube; pivnițele fură plute cu apă și comunicațiunea cu tramvaiul electric deveni imposibilă până în dimineața zilei următoare.

—o—

Fondurile rusești la Paris. Diarul „Paris-Bourse“ scrie, că sub impresiunea unei țării și a complicațiilor, ce ar putea aduce războiul chinez-japonez, fondurile rusești au suferit mari scăderi. Aceasta ce e mai gravă, adăugă numitul autor, este, că în târgul cu bani gata s'au pierdut mulți să vândă fondurile rusești, și n'au reușit decât cu multă greutate. Actualmente sunt în Franța cel puțin pentru 8 miliarde valori rusești, negreșit în cele mai solide, d'ar din nenorocire negociabile în străinătate, ast-fel, că în țara în care eparnia franceză n'ar mai voi să le păstreze și ar căuta a le vinde, ea ar pute-o face.

Din comitatul Bistrița-Năsăud.

Bistrița, 20 Octomvrie 1894.

Domnule Redactor! Vă promisesem să vă trimit un mic raport asupra deservirilor congregației comitatului Bistrița-Năsăud, ținută la 11 l. c., care deja înainte promitea a fi interesantă. Din cauza lipsei de timp am cam întârziat cu el, acum însă vi-l trimit, să binevoiți a-l publica.

Congregațiunea s'a deschis la 10 ore dimineața și cel dintâi obiect de pertractat a fost: Rescriptul ministrului de interne, prin care elu cassază ună concludsiune mai înainte alți congregației ca în viitor obiectele congregației să se tracteze nu numai în limba maghiară, ci și în limba germană și română.

Rescriptul acesta se dăduse spre studiu unei subcomisiuni, constătătoare din membrii: Dr. D. Ciuta, D. Csallner și G. Csallner. Acești domni formulară o reprezentare excelentă la ministrul de interne, în care se espune, că majoritatea congregației nefind Ungurii, ci Sașii și Românii, și că ei nu cunosc limba statului de loc, și că în măsură foarte mică, așa încât nu pot pertracta și vota cu conștiința liniștită, ministrul să întărească hotărârea congregației din Bistrița-Năsăud adusă la 11 Aprilie 1894, în urma căreia, la pertractarea singuraticelor obiecte propunerea referentului să se cetască în limba statului, înainte de începerea desbaterei însă să se poarteză conținutul propunerii și în cele două limbi protocolare: în cea germană și în cea română. Totodată se espune în această reprezentare, în termeni foarte frumoși, că cum să se înrădăcine-

și să progreseze participarea în viața publică, încrederea în administrațiunea comitatului și iubirea de patriă, decât în mânia legii și a hotărârilor aduse, majoritatea populației nu se poate bucura de dreptul a vedea și înțelege măcar acolo curatul, unde se pertractează și votează asupra lipselor și neajunsurilor sale?

În congregațiune au vorbit în contra așternerei acestei reprezentații fișpanul, vicespanul și membrul Kellner Ignatz, cari cu orice preț ar fi voit să zădărnicească trimiterea ei la ministrul. Pentru au vorbit domni: D. Ciuta, D. Csallner, F. Sigmund și F. Kramer. În fine decidând majoritatea Românilor și Sașilor, cari în acest punctu se uniră, se hotărî așternerea reprezentației.

Alți doilea obiect a fost: Rescriptul ministrului de interne, privitor la votul reprobator alți congregației, ce acesta l'a dat față cu raportul și cunoscuta procedere a inspectorului de școle.

Subcomisiunea delegată în această cauză, constătătoare din domni: Dr. D. Ciuta, G. Löw și D. Csallner a așternut în această cauză, congregației ună propoziție de concludsiune bine compusă și puternică, lucrată de d-lui Dr. Ciuta. În acest concludsiune se protestează în mod energetic contra invinuirii ministrului, prin care se trage la îndoială patriotismul congregației comitatului Bistrița-Năsăud, de-această sub Nr. 138/94 a primit raportul unei comisiuni de cinci ca concludsiune alți său. În acel concludsiune era enunțată convingerea legală: că școlile elementare de stat numai așa vor corespunde, decât limba de propunere în ele va fi limba maternă a majorității copiilor; că școlile comunale din Borgo-Tiha, Maieru, Ilva-mare, Salva, Telciu și Măgura, fiind în acele comune școlile confesionale pe deplin corespunzătoare și fiind foarte îngreunătoare pentru comune, să se casseze; că înființarea Kışdedovurilor e superfluă și îngreunătoare pentru comune. Tot în acest concludsiune adunarea generală și-a exprimat regretul său, că comisiunea administrativă, în chestiunea învțătorilor confesionali, a luat atar măsuri, și s'a folosit de-o astfel de procedere, pe care însuși ministrul a trebuit să le înlăture.

Fiind deci concludsiunea aceasta legală, congregațiunea să respingă cu indignare acușările de nepatriotism ale ministrului.

Congregațiunea, spre marele necas alți mamelucoilor, a primită această propunere.

(Va urma.)

Seminarul român din Lipsca.

Eri am anunțat apariția, în limba germană, a raportului seminarului român din Lipsca, scos de directorul său, d. dr. Gustaw Weigand, pe cheltuiala ministerului român de instrucție publică.

Seminarul român din Lipsca își datorează asistența în prima linie hotărârii laudabile a d-lui ministru Tache Ionescu, care, printr'un proiect votat de Cameră, i-a asigurat mijlocele de subsistență. Fapta d-lui Tache Ionescu a mai fost spriginită și de Academia română, apoi de d-lui profesor Hajdeu și d. Virgilu Arionu, inteligentul și activul secretar, pe atunci alți ministerului de instrucție publică.

Ast-fel la 21 Aprilie 1893 s'a deschis primul seminar român din Lipsca în strada Querstrasse 5, în apropiere de universitate, fiind recunoscut de această ca institut privat alți facultății de filosofie sub denumirea de: „Institutul pentru limba română“.

Mulți se vor întrebă, câte, ce scopuri se urmăresc prin înființarea acestui seminar pe lângă universitatea germană din Lipsca?

Răspunsul d-lui Weigand se resumă în următoarele:

Scopul seminarului este de a introduce pe studenți, fără deosebire de naționalitate, în studiul limbii române și de a le da posibilitatea să rezolve înșiși teme din cadrul filologiei române. La această țintă se ajunge prin prelegeri, prin eserți între membrii seminarului și prin in-

strucțiune privată. Seminaristii primesc și premii pentru lucrările lor, pe cari le pot prezenta de mai înainte cu titlul de disertațiune. Tipărirea lucrărilor primite se face pe cheltuiala seminarului. Pentru local și bibliotecă seminaristii nu plătesc nimic, și decât la lucrările lor au nevoie de cărți, pe cari nu și le pot procura, seminarul le vine în ajutor.

În primul semestru (semestrul din vara anului 1893) seminarul a fost cercetat de 10 studenți și o doamnă. Li s'a predat fonetica limbii române și în fiecare Mercuri s'era se făceau exerciții comune în citirea de texte române. Spre acest scop seminaristii s'au servit mai ales de *Chrestomatia* d-lui dr. Gaster, pentru limba veche română, și de revista „*Șeșetora*“ (din Fălticeni) pentru literatura populară.

În semestrul de iarnă 1893/94 seminarul era frecventat de 12 membri. S'a citit flexiunea limbii române și s'au continuat exercițiile comune.

La începutul semestrului din vara anului 1894 numărul frecuentatorilor s'a mărit în așa măsura, încât pentru 6 membri noi s'a înființat un curs pentru începători. S'au citit bucăți cu privire la elementul nou grecesc și albanes în raport cu limba română și s'au continuat în fiecare Mercuri s'era cu exercițiile.

Contra grânelor române.

Înainte de sfârșirea ședinței camerei ungare dela 20 Oct. deputatul *Pechy*, a interelat guvernul în privința avantajilor acordate grânelor române, cari stabilesc o concurență în detrimentul morilor ungeresci. *Wekerle* a promis, că va răspunde îndată ce va av datele necesare: însă poate să declare chiar de acum, că importul grânelor streine pentru măcinare nu constituie un privilegiu pentru ore-cari mori; toate morile din Ungaria pot să facă același lucru.

Faptul, că făinele ungeresci n'au putut fi exportate în anul trecut se esplică prin dificultățile opuse la importarea acestor făinuri în Germania, care cerea certificate de origină și care lovea chiar în import și amende. Îndată-ce importul făinelor ungeresci în Germania a devenit posibil, obstaculul principal al acestor făinuri a dispărut. Însă decât exportul nu s'a mărit, cauzele sunt concurența străină și alte împrejurări.

„Prețul redus al grâului este un rău, ce nu-l putem remedia singuri noi. Nu putem să urcăm drepturile asupra grâului, nici să închidem țera noastră pentru a-o păzi de concurența lumii întregi. Singurul remediu ar fi sporirea consumațiunii interioare“.

Ministrul speră, că decât dezvoltarea economică a Ungariei va continua, comerțul grânelor ungare se va putea baza pe consumațiunea interioară.

Convocare.

Adunarea generală a despărțământului XII (Alba-Iulia) alți Asociației transilvane pentru lit. rom. și cult. pop. rom., conform deciziei luate în ședința comitetului, ținută la 7 (19) Octomvrie a. c., se convoca în opidul Ighiu pe ziua de Duminecă în 4 Noemvrie st. n. (23 Octomvrie v.) 10 ore a. m. în școala română.

La această adunare sunt rugați a participa în număr cât de mare, atât membrii despărțământului, cât și toți Românii iubitori de progres.

Obiectele: 1) Deschiderea adunării prin directorul său; 2) Raportul comitetului despărțământului despre activitatea sa dela reactivarea despărțământului. 3) Raportul casarului. 4) Insinuarea membrilor noi și încasarea taxelor dela membri vechi. 5) Alegerea a 2 delegați pentru adunarea generală viitoare.

6) Propunerii. 7) Disertațiune: *Procedura cea nouă civilă în cauze sumare*, de avocatul *Georgiu Filipu*, esplicată pentru popor. 8) *Cari sunt căile, cari con-*

duc la înaintarea poporului nostru, disertațiune de protopresbiterul *Nicolau Ivanu*.

Alba-Iulia, 8 (20) Octomvrie 1894.

Dirrecțiunea.

NECROLOG. *Ludovicu Simonu*, proprietar în Sân-Georgiu de Câmpia, cu fiil săi *Dionisiu* și *Amalia* și nepoța *Catița m. Mera*, dimpreună cu numeroși consăngeni, cu inima înfrântă de durere anunță mărta iubitei soții, mame etc. *Amalia Simonu născ. Ciatu*, care după grele suferințe de cinci zile, împărțită fiind cu santele sacramente ale moribunților, a răposat în 21 Octomvrie n. c. la 12 ore din zi în alți 54 ani alți vieții și alți 36 alți fericitei sale căsătorii.

În defuncta s'a pierdut o adevărată soție, mamă și devotată ajutătoare de s'era. Rămășițele pământesci ale scumpei defuncte se vor astruca spre eternul răpaus în cimiteriul familiar din loc în 23 Octomvrie n. c. la una oră p. m. după ritalu iugreco-catolic.

Sângeorgiu de Câmpia, 21 Oct. 1894.

Fiă-i țărâna ușoră și memoria neuitată!

— Adresăm și din a noastră parte intristatei familii condolențele cele mai sincere.

Sciri telegrafice.

Petersburg, 23 Octomvrie. Buletinul de s'era anunță, că *Țarul* dormi cu întrerupere de 5 ore și se scula ca de obicei. Poftă de mâncare nu prea are, puterile nu i s'au întărit.

Berlin, 23 Octomvrie. „*Kreuzzeitung*“ anunță din Petersburg, că se confirmă scirea, cumcă *Tarevna* e greu bolnavă, în parte paralizată, și că în continu o apucă convulsii de plâns.

Pirano (Istria), 23 Octomvrie. Cu ocasiunea înlocuirii tablei italiene dela oficiul judecătorei cercuale cu cea slovenă s'au întenplat conturbări de liniște serioase. Italienii năvăliră între, strigăte de „Jos cu Slavii“, asupra locuinței a doi canonici, cari desaprobară pășirea unui coleg în favorul tablei italiene, cauzară acolo devastări și aruncară pietrii asupra judecătorei de cerc. Venind o companie de soldați și amenințându, că vor pușca, mulțimea se împrăștiă.

DIVERSE.

Carlo del Balzo, unul dintre erudiții și romancierii cei mai distinși ai Italiei, de câți-va ani încoco se ocupă cu o lucrare foarte curiosă. Sub titlul: *Poesii a o miă de autori asupra lui Dante Alighieri*, d'ensul publică o mulțime de poezii și fragmente poetice, cari au fost inspirate de autorul Divinei comedii. Nimeni până acum nu cunoscă nemăsurata influență, ce Dante a exercitat asupra poetilor, prin lirismul său. De aceea, opera lui del Balzo este de un merit și valoare necontestată. Lucrarea romancierului italian ia proporțiile unei enciclopedii. D'ensul a ajuns la alți patrulea volum (vr'o 2500 pagini) și de abia a sfârșit cu prima jumătate a secolului alți șese-spre-decelea, tratând până acum numai despre 196 poezi. Admițându, că proporțiile lucrării lui del Balzo nu vor crește, d'ensul, pentru ca să sfârșescă lucrarea, va trebui să scrie încă 16 volume, (vre-o 10,000 pagini). Meritul lucrării lui del Balzo crește și mai mult, când ne gândim, că ea scote la lumină, din colbul bibliotecelor, o sumedenie de poezii și fragmente de cel mai mare interes și valoare literară și dă un bun prilej admiratorilor lui Dante pentru a-l studia.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.
Din 22 Octomvre 1894.

Renta ung. de aur 4%	122.20
Renta de corone ung. 4%	96.65
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	126.70
Impr. cail. fer. ung. in argint 4 1/2%	101.35
Oblig. cail. fer. ung. de ost. I. emis.	125.25
Bonuri rurale ungare	96.20
Bonuri rurale croate-slavone	96.50
Imprum. ung. cu premii	160.50

Losuri pentru reg. Tisei si Segedin.	143.50	Actii de-ale Banței ung. de credit.	4
Renta de hartie austr.	99.30	Actii de-ale Banței austr. de credit.	3
Renta de argint austr.	99.25	Napoleon-d'or	
Renta de aur austr.	123.70	Marc imp. ger.	
Losuri din 1860	147.75	London (lire sterlinge)	1
Actii de-ale Banței austro-ungar	1027.—	Rente de corone austr.	

Cursul pieței Brașov.
Din 23 Octomvre 1894.

Banonote rom. Cump.	9.76	Vënd.	9.79
Argint român. Cump.	9.68	Vënd.	9.73
Napoleon-d'or Cump.	9.84	Vënd.	9.87
Galbeni Cump.	5.82	Vënd.	5.87
Ruble rusesi Cump.	132.1/2	Vënd.	—
Marc germane Cump.	60.25	Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	11.10	Vënd.	—
Scris. fonc. Albina 5%	100.75	Vënd.	101.75

ABONAMENTE LA „GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	3 fl. —
Pe șese luni	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni	10 fr.
Pe șese luni	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe șese luni	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an	8 franci.
Pe șese luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate poștale.

Domnii, cari se vor abona din nou, se binevoiesc a scrie adresa lămurită și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

TIPOGRAFIA A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acestu stabilimentu este provêdutu cu cele mai bune mijloce tehnice și fiindu bine asortatu cu totu felulu de caractere de litere din cele mai moderne este pusu în pozițiune de a putê esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acuratețã, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINTU ȘI COLORI.

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURÎ.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru tôte speciile de serviciuri.

BILANȚURÎ.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, in totã mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURÎ-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroulu tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etajulu I, câtrã stradã. — Prețurile moderate. — Comandele din afarã rugãmũ a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale cãii ferate de statũ r. u. valabilũ din 1 Octomvre 1894.

Budapesta—Arad—Teiuș										Budapesta, gara de vest—Rușava—Vêrcerova												
Trenũ mixtũ	Trenũ de persõn.	Trenũ de persõn.	Trenũ accel.	Trenũ de persõn.		Trenũ de persõn.	Trenũ accel.	Trenũ de persõn.	Trenũ de persõn.	Trenũ mixtũ	Orient. Expres	Trenũ de persõn.	Trenũ accel.	Trenũ de persõn.	Trenũ accel.		Trenũ de persõn.	Trenũ de persõn.	Orient. Expres	Trenũ accel.	Trenũ de persõn.	
		10.—	8.05	2.15	pl.	Viena . . . sos.	6.02	7.20	3.—		8.36	11.—	9.—	9.15	4.—	pl.	Viena . . . sos.	5.50		7.02	7.05	
		8.05	1.55	10.—	↓	Budapesta . . . ↑	7.35	1.20	6.30		Vineri						Budapesta . . . sos.	6.30	10.20	2.10	1.25	
3.10	4.24	11.10	4.—	1.37	↓	Solnocũ . . . ↑	4.31	11.22	3.—	9.30	1.30	8.30	2.25	7.—	10.—	pl.	Czegléd . . . { pl.	4.19	8.21		12.11	
9.10	8.42	3.55	6.05	6.10	sos. }	Aradũ . . . { pl.	11.30	8.20	9.45	5.18	10.30	3.41	9.21	11.15		sos. }	Czegléd . . . { sos.	4.04	8.13		12.06	
2.30	7.25	4.30	7.05	6.30	pl. }	Glogovașũ . . . { sos.	11.—	8.10	8.55	7.—	10.40	3.46	9.03	11.21		pl. }	Seghedinũ . . . { pl.	12.53	5.10	10.50	10.01	
2.44	7.42	4.42	6.40	6.40		Gyork . . . ↑	10.48		8.44	6.47	4.43	1.47	5.49	12.52	1.20	sos. }	Seghedinũ . . . { sos.	12.26		10.45	9.53	
3.15	8.20	5.03		7.07		Paulșũ . . . ↑	10.25		8.20	6.18	4.49	2.12	5.55	1.30		pl. }	Timișõra . . . { pl.	9.20		8.55	7.50	
3.32	8.39	5.14		7.18		Radna Lipova	10.11		8.08	6.02	6.08	5.05	7.54	4.59		sos. }	Timișõra . . . { sos.					
3.58	8.58	5.32	7.50	7.35		Conopũ . . . ↑	9.58	7.29	7.56	5.47						pl. }						
4.30		5.50		7.58		Berzava . . . ↑	9.25		7.24	5.09	6.47	6.15	8.02	5.52		pl. }						
4.50		6.12		8.14		Soborșinũ . . . ↑	9.09		7.07	4.50	6.47	7.26	8.49	6.57		sos.	Topoloveșũ . . . ↑	7.25	5.53		6.56	
5.40		7.—	8.51	8.56		Zãm . . . ↑	8.21	6.33	6.26	4.—	11.05	8.21	9.23	7.42		pl. }	Lugoșũ . . . ↑	6.48	5.10		6.28	
		7.28	9.10	9.24		Gurasada . . . ↑	7.45	6.07	5.40		11.31	9.33	10.25	9.10		sos. }	Caransebesũ . . . ↑	3.39	4.05		5.39	
		7.54	9.50			Plia . . . ↑	7.18		5.19		11.37					pl. }	Teregova . . . ↑	4.35			4.40	
		8.10	9.34	10.06		Branicã . . . ↑	7.08	5.44	5.08		11.45					sos. }	Mehadia . . . ↑	3.15				
		8.28	10.24			Deva . . . ↑	6.44	4.42			11.45					pl. }	Bãile-Herculane	3.02		4.35	3.23	
		4.47	8.54	10.—	10.50	Simeria (Piski)	6.02	5.17	4.10	11.32	11.05					sos. }	Toplețũ . . . ↑	2.46			3.08	
		5.04	9.08	10.11	11.04	Orăștie . . . ↑	6.05	5.05	3.59	11.16	11.31					pl. }	Rușava . . . { pl.	2.21		4.05	2.51	
		6.10	10.06	10.37	11.43	Jibotũ . . . ↑	5.09	4.40	3.18	10.37	11.37					sos. }	Vêrcerova . . . ↑	1.09		3.49	2.19	
		6.39	10.29		12.06	Vintel-de-jos . . . ↑	4.14		2.56	9.03	11.37					pl. }	Bucuresci . . . ↑	1.—		3.40	2.10	
		7.11	10.53		12.30	Teiușũ . . . pl.	4.22		2.32	9.12	11.45							11.25		7.10	5.50	
		7.28	11.07	11.01	12.44		4.04	3.59	2.14	8.53	10.55							1.40				
		8.13	11.54	11.19	1.02		3.19	3.35	1.35	8.11												

Nota: Orele însemnate în stanga stațiunilor sunt a se oeti de susũ în josũ, cele însemnate îndrepta de josũ în susũ. Numerii în cuadrați cu linii mai negre însemnãzã orele de nopte.